

PATRONAT D'ESTUDIS OSONENCS

CRÒNICA 2021

ARQUEOLOGIA

Els treballs arqueològics a la comarca d'Osona durant l'any 2021 s'han caracteritzat per la represa de l'activitat i la culminació dels projectes de recerca, que finalitzen aquest any. Malgrat la situació de pandèmia de covid-19 i les mesures de prevenció, la represa en el sector dels serveis i l'urbanisme ha portat a un increment de les dades arqueològiques.

A aquests resultats cal sumar-hi les activitats de difusió, moltes encara en format virtual però també cada cop més recuperant la presencialitat, organitzades per les diverses entitats del territori, que any rere any s'esforcen per aproximar a la societat els resultats de les diverses intervencions i projectes que es duen a terme a la comarca.

Intervencions arqueològiques

Al llarg del 2021, i amb el suport de les informacions facilitades pel Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya,¹ consta que s'ha treballat en 51 jaciments o punts d'expectativa arqueològica, amb un total de 54 intervencions. D'aquestes, 8 són intervencions associades a projectes de recerca i 46 corresponen a permisos d'intervenció preventiva; no consta cap intervenció d'urgència.

Intervencions programades

Són les intervencions arqueològiques inserides en el marc d'un projecte quadriennal de recerca en matèria d'arqueologia i paleontologia per al període 2018-2021 reconegut i finançat per la Generalitat de Catalunya. Tots els projectes compten també amb una part de cofinançament, ja sigui aportat per les mateixes

1. Volem agrair a l'arqueòleg territorial Antoni Caballé i Crivillés, del Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya, l'ajuda i la informació facilitada per a la realització d'aquesta crònica. Així mateix agraïm als arqueòlegs Pau Alberch, Francesc Busquets, Òscar de Castro, Adrià Cubo, Antònia Diaz-Carvajal, Montse Duran, Marta Fàbregas, Josep Font, Jordi Maria Gibert, Jordi Guàrdia, Imma Mestres, Andreu Monforte, Anna Morales, Carles Navarro, Imma Ollich, Ot Ordeig, Albert Pratdesaba, Àngels Pujol Camps, Montserrat de Rocafiguera, Roger Sala, Eduard Sánchez, Pau de Soto, Robert Tamba, Esther Travé, Josep Maria Vila i Èric Villaroya, i a les empreses Actium Patrimoni Cultural, SL, Abans, Antequem SL, Arqueòlegs.cat SL, Àtics SL, Baula, InSitu SCP, Signinum Restaura SLU i SOT Prospecció Arqueològica, les dades que ens han aportat sobre les seves intervencions.

institucions i entitats promotores, com per part dels consistoris dels municipis on es duen a terme els treballs. Es tracta de projectes interdisciplinaris, on participen estudiants universitaris procedents tant de les universitats catalanes com de l'àmbit internacional.

Com que en diversos casos s'han dut a terme múltiples intervencions dins un mateix projecte de recerca, les recollim agrupades en funció d'aquests projectes:

Rius, assentaments i mineria prehistòrica: recerca a les valls del Ter i de l'Ebre i Gavà (CLT009/18/0028)

En el marc d'aquest projecte del Grup de Recerca Arqueològica del Mediterrani i del Pròxim Orient de la Universitat Autònoma de Barcelona s'ha dut a terme una segona intervenció a l'estructura dolmènica de la Pineda de la Serra. A causa de la covid-19 no s'ha pogut treballar en cap dels altres jaciments de Tavertet previstos en el projecte. La investigadora principal del projecte és Anna Bach Gómez.

Pla del Castell (Tavertet). Els treballs s'han centrat en l'ampliació de la cala 1 i la cala 2 amb la voluntat de documentar en extensió els nivells de la darrera fase d'ocupació del moment ibèric. Aquests treballs han permès també ampliar els nivells del bronze final i delimitar les estructures associades a un nivell d'habitació i de circulació. Treballs dirigits per Anna Bach i Adrià Breu (Universitat Autònoma de Barcelona).

Pineda de la Serra (Tavertet). S'ha completat l'excavació d'aquesta petita cambra funerària megalítica ben emplaçada en el conjunt dolmènic de Tavertet datat del neolític antic final. Els treballs s'han centrat a completar la delimitació de part del túmul, el cromlec, i en la documentació gràfica i fotogràfica del conjunt. Cal recordar que la cambra estava espoliada i que s'ha recuperat poc material arqueològic, si bé a nivell arquitectònic l'estructura tumulària presenta un bon estat de conservació i s'ha cobert en la seva totalitat per a una millor preservació. Treballs dirigits per Èric Villaroya i Andreu Monforte (Universitat Autònoma de Barcelona).

Cova de les Pixarelles (Tavertet). Campanya centrada a completar l'excavació del nivell XXVIII amb la voluntat d'exhaurir el sondeig. Les tasques s'han completat amb la documentació i el mostreig dels nivells XXVI-XVIII. Treballs dirigits per Quim Sisa (Universitat Autònoma de Barcelona) i Ramon Àlvarez (Universitat de Barcelona).

L'Ausetània ibèrica abans de la fundació d'Auso (CLT009/18/0094)

En el marc d'aquest projecte, promogut per l'Institut de Recerca Històrica de la Universitat de Girona, es pretén avaluar la dinàmica d'ocupació al territori de l'Ausetània durant la fase de l'ibèric final – romà republicà. Durant el 2021 s'han dut a terme tres campanyes d'excavació vinculades al projecte, dues a Tona (una de les quals al Camp de les Lloses), i l'altra al jaciment del Clascar (Malla). El projecte ha estat coordinat per Jordi Principal i Ponce (Museu d'Arqueologia de Catalunya). L'investigador principal del projecte és Antoni Naco del Hoyo (Universitat de Girona).

Camp de les Lloses (Tona). La intervenció de 2021 es va centrar en la continuació de les tasques de delimitació de l'*insula* i els seus espais de circulació iniciades en campanyes anteriors. La campanya va permetre verificar les estratigrafies associades a les estructures de les diverses fases conegudes fins ara del jaciment romanorepublicà (dos períodes constructius de finals del s. II i el primer quart del segle I aC i una fase de mitjans del s. I aC fins als segles I i II dC). Entre el material recuperat cal destacar la identificació d'un element de pilastra molt singular. En el decurs dels treballs d'ampliació del Centre d'Interpretació es va realitzar un seguiment dels rebaixos de l'obra nova i es va documentar una estructura circular reblerta de pedres que ha permès confirmar una ocupació neolítica al jaciment. Coordinació dels treballs: Imma Mestres i Santacreu i Jordi Principal Ponce. Direcció de la intervenció: Montserrat Duran i Caixal i Josep Font i Piqueras.

El Clascar (Malla). Durant la segona quinzena del mes de setembre es va dur a terme una nova campanya d'excavació arqueològica al Clascar. Els treballs es van centrar al costat de ponent del punt on s'havia intervingut l'any 2017, indret on la prospecció geofísica dibuixava diversos àmbits que s'han delimitat fins a trobar el basament dels murs. Tenint en compte la distribució dels espais, la superfície explorada probablement correspon al punt d'unió de dos edificis de dimensions notables. Tot i que la zona es troba molt afectada per les tasques de cultiu, es preserva encara part del nivell d'enderroc en diversos punts. Els materials recuperats permeten considerar que les construccions daten d'època ibèrica plena. A l'extrem sud del conjunt de llevant s'ha localitzat la base d'una estructura circular que podria correspondre a un forn, probablement de pa, tot i que caldrà confirmar la hipòtesi en un futur. Al costat exterior nord de l'estructura s'observa una concentració de sediment amb molts carbons, que podria correspondre a la brutícia causada per la neteja de l'estructura en el seu moment d'ús. A hores d'ara no disposem de dades suficients per datar la construcció, que, tenint en compte les relacions establertes amb els àmbits de l'entorn, podria ser més recent que els edificis circumdants.

Les estructures de l'ibèric ple s'han vist afectades en diversos punts per l'obertura de retalls. Com a mínim un d'ells correspon a la rasa d'espoli d'un dels murs. De la resta, de distribució irregular i dimensions notables, en desconeixem la funcionalitat. A l'interior de tots ells s'han recuperat materials en abundància (fragments de tègula i *dolium*, vaixel·la de vernís negre de Cales i ceràmica comuna itàlica, entre d'altres), que permeten datar-los en els segles II-I aC. Els treballs van ser coordinats per Jordi Principal i Ponce (Museu d'Arqueologia de Catalunya) i dirigits per Àngels Pujol i Camps.

El Forn Gran de la Vila (Tona). Tasques de delimitació d'aquest forn ceràmic excavat en un marge d'argiles i margues, situat al passeig de la Suïssa. Els treballs contempen la documentació de la doble cambra de combustió i la graella amb els orificis per a l'aire. Àrea de producció adscrita a l'època romana i amb un vincle potencial amb el *vicus* o assentament del Camp de les Lloses. Treballs dirigits per Roger Sala i Josep Font.

L'Esquerda. Punts estratègics sobre el Ter des de la protohistòria fins a l'edat mitjana (CLT009/18/0011)

En el marc d'aquest projecte, promogut per la Fundació l'Esquerda – Museu Arqueològic de l'Esquerda, s'han dut a terme dues campanyes d'excavació, una al jaciment de l'Esquerda (les Masies de Roda) i l'altra al castell de Cabrera. Aquesta recerca en altres anys també s'ha portat a terme al castell de Savellana i la Roca del Purpiol. La investigadora principal del projecte és Imma Ollich i Castanyer. Els treballs han estat coordinats des del Museu Arqueològic de l'Esquerda per Maria Ocaña i Subirana, Imma Ollich, Albert Pratdesaba i Sala i Montserrat de Rocafiguera i Espona. Els resultats assolits en les diverses intervencions han estat els següents:

L'Esquerda (les Masies de Roda). La intervenció de 2021 ha estat la 45a campanya d'excavacions arqueològiques al jaciment de l'Esquerda. Els resultats a l'àrea ibèrica s'han centrat tant en els treballs a l'espai conegut com a «casa 3» com a la zona de la muralla, més concretament a la zona oest del poblat, punt on s'ha constatat que aquesta muralla fa fins a 5 metres d'amplada. A la part medieval s'ha excavat una nova àrea darrere l'església que ha permès identificar un espai utilitzat com a magatzem en el darrer moment d'ús del poblat. Durant la tardor s'ha avançat en els treballs de restauració de la muralla visigòtico-carolíngia. En els treballs portats a terme durant la campanya de restauració han aparegut les restes d'una torre circular encaixada dins d'una torre de planta quadrangular datada d'època ibèrica. L'estructura es troba en procés d'estudi, però corrobora l'existència d'un espai fortificat des de la fi de la prehistòria. Treballs dirigits per Esther Travé i Jordi M. Gibert.

Castell de Cabrera (l'Esquirol). L'actuació al castell de Cabrera ve determinada per l'excavació arqueològica que es va dur a terme durant el 2019. Degut a la pandèmia, durant el 2020 no es van poder dur a terme les tasques de consolidació dels murs documentats en aquella intervenció i, per tant, es van executar durant el 2021, amb la corresponent aprovació de la Comissió Territorial del Patrimoni Cultural de la Catalunya Central. Es van consolidar el mur perimetral nord i les restes de la torre circular, sanejant aquestes parets i reforçant-les amb morter de calç. El conjunt es va deixar delimitat amb cordes per evitar el perill de caigudes, i al mateix temps es va anul·lar un antic sender que trepitjava les antigues estructures del castell i es va marcar un recorregut nou. Treballs dirigits per Albert Pratdesaba i Sala i David Mallorquí.

Puig Ciutat, descripció i anàlisi d'una destrucció i el seu context al món romà tardorepublicà (CLT009/18/0089)

En el marc d'aquest projecte, promogut per l'Associació GIRA (Grup Independent de Recerca en Arqueologia), es pretén aprofundir en el coneixement de l'última fase d'ocupació de l'assentament de Puig Ciutat (Oristà), caracteritzada per la seva destrucció violenta durant la guerra civil entre Juli Cèsar i els partidaris de Gneu Pompeu. En el marc del projecte, durant l'estiu de 2020 es va dur a terme una campanya d'excavació de dues setmanes de durada a Puig Ciutat. En paral·lel a la campanya d'excavació es van fer noves prospeccions geofísiques en tres punts diferents del jaciment.

Puig Ciutat (Oristà). Campanya d'excavació: durant la campanya d'estiu de 2021 es va continuar l'excavació de l'enderroc d'un edifici d'uns 11 m de llargada per 8 m d'amplada detectat gràcies a una prospecció geofísica i en curs d'excavació des del 2019. L'edifici pertany a la fase tardorepublicana de l'assentament. En aprofundir l'excavació i millorar les condicions d'humitat, enguany s'ha pogut resseguir millor l'estratigrafia, identificant clarament l'enderroc dels murs laterals, que presenten un major gruix arran de les parets i perden profunditat en direcció al centre de l'estança. Damunt de la part superior de l'enderroc hi recolzen nombrosos carbons que es troben en procés de delimitació. Alguns dels espais més profunds han estat reblerts per pedres petites. Aquestes probablement correspondrien també a nivells d'enderroc, però procedents dels nivells superiors de l'estructura, com ara de brancals de possibles finestres o de separacions de trams de tàpia. Amb tot, caldrà esperar a continuar els treballs a la zona per comprovar les hipòtesis. Treballs dirigits per Àngels Pujol i Robert Tamba (GIRA, Grup Independent de Recerca en Arqueologia).

Paisatges culturals de l'Alt Congost. Recerca arqueològica, transferència de coneixement i proposta de socialització dels resultats (CLT009/18/0096)

En el marc d'aquest projecte, promogut per l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica, s'ha dut a terme una intervenció de consolidació i restauració d'estructures al Pla de Sant Julià de Sant Martí de Centelles. La intervenció ha comptat també amb el suport de l'Ajuntament de Sant Martí de Centelles. L'investigador principal del projecte és Arnau Garcia i Molsosa. Enguany no es documenta cap intervenció vinculada a aquest projecte.

Aprofundiment en el coneixement de la xarxa viària romana a Catalunya. Les vies romanes del Perelló, el Lluçanès i Selvanera (CLT009/18/0051)

Projecte promogut per l'Institut d'Estudis Catalans que se centra a fer una aproximació general a les diferents característiques de la xarxa viària romana a Catalunya a partir de l'estudi i la prospecció arqueològica de tres trams viaris, un dels quals és el del Permanyer (Sant Bartomeu del Grau) i que enguany ha estat objecte d'estudi.

El projecte pretén comparar característiques i traçats de vies romanes amb diferents particularitats amb l'objectiu d'inferir en l'ordenació romana del territori a partir dels principals eixos de comunicació establerts. A part de la intervenció al Permanyer s'ha estudiat també un tram de la Via Augusta situat al Perelló (el Baix Ebre), que serviria per documentar la morfologia constructiva d'un gran eix viari de cronologia altimperial, i un tram viari secundari a les rodalies de la ciutat romana de Iesso (Guissona, la Segarra), també d'època altimperial, que permetrà obtenir una visió més completa del conjunt. L'investigador principal del projecte és Pau de Soto i Cañameres (IEC).

Els orígens del Bisaura: el conjunt monumental del castell de Besora (Santa Maria de Besora) (CLT009/18/0004)

En el marc d'aquest projecte, promogut per la Fundació Privada Conjunt Monumental del Castell de Besora, s'ha dut a terme una intervenció de restauració del conjunt monumental. Els treballs compten amb la participació de l'empresa Àtics, SL. L'investigador principal del projecte és Francesc Busquets i Costa.

Conjunt monumental del castell de Besora (Santa Maria de Besora). Els treballs al castell de Besora s'han centrat en la continuació dels treballs situats en l'àmbit entre les restes del castell (zona 4) i la zona 2, que correspon a la necròpolis emplaçada a l'entorn de l'església. Els resultats més rellevants se centren en la descoberta d'un comunidor i de l'accés construït al recinte de la necròpolis. Enguany també cal assenyalar els importants treballs de restauració de l'església de Santa Maria que permeten visitar l'interior de l'església, l'atri amb una coberta nova i l'accés al campanar. Treballs dirigits per Francesc Busquets i Costa i Marta Fàbregas i Espadaler (Àtics, SL).

Castell de Milany (Vidrà). Continuació dels treballs de restauració i adequació dels paraments muraris que conformen el perímetre i les estances internes del castell. L'excavació arqueològica ha posat al descobert més habitacions de la cara sud, construïdes en època baixmedieval (segles XIII-XIV). Treballs dirigits per Marta Fàbregas (Àtics, SL).

Intervencions preventives

Són aquelles intervencions planificades que tenen lloc en el marc d'actuació dels projectes urbanístics, immobiliaris o de rehabilitació d'edificis. Es realitzen prèviament o en paral·lel a l'execució de les obres i són finançades pels diversos promotors, ja siguin públics o privats. També s'inclouen en aquest grup aquelles actuacions executades en jaciments arqueològics, majoritàriament impulsades pels equips que hi treballen habitualment i destinades principalment a restaurar, consolidar i posar en valor els béns patrimonials. Aquestes intervencions acostumen a ser finançades per ens públics, majoritàriament per la Diputació de Barcelona, la Generalitat de Catalunya i els consistoris municipals.

Monestir de Sant Tomàs de Riudeperes (Calldetenes). Els treballs de rehabilitació del convent franciscà, ja iniciats en anys anteriors, es reprenen amb la voluntat de continuar l'adequació del conjunt per a usos diversos. Aquesta actuació ha recuperat nous elements que completen la comprensió del conjunt del monestir. Cal recordar que recentment, el 2019, fou declarat BCIN. Treballs dirigits per Jordi Maria Gibert (Arqueòlegs.cat).

Fossa de la Griera (Gurb). La intervenció, emmarcada en el Pla de Fosses impulsat pel Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya, es va dur a terme a finals de desembre. Els treballs buscaven localitzar una fossa de la Guerra Civil espanyola amb dues persones inhumades que els documents disponibles ubicaven a l'antic hort de la masia, avui convertit en camp. Segons les fonts es tractaria de Bartolomé Isasa Ruiz i Manuel Alegre Villanueva, ambdós integrants del Cos de Bombers de Barcelona. Després d'entrevistar diversos testimonis i contrastar la informació amb

les ortofotos dels vols americans dels anys quaranta i cinquanta del segle passat es va fer una prospecció magnètica i amb georadar que va cobrir amb escreix tota la superfície de l'hort. Els resultats mostraven algunes anomalies compatibles amb les que cal esperar que podria ocasionar una fossa del tipus que s'estava cercant.

L'excavació va comprovar en un primer moment les anomalies, localitzant una fossa d'enterrament d'un gos, una rasa reblerta de pedres i diverses arrels d'arbres que no resseguien la possible fossa. En no trobar la fossa, es va iniciar tot seguit l'excavació en extensió de la zona (289,7 m²) sobrepassant la superfície ocupada per l'hort.

Els treballs van permetre localitzar fins a nou fosses d'enterrament d'animals, amb un mínim d'onze individus: un oviscaprí, un conill, una au (gallina?) amb un o dos individus més indeterminats a l'entorn, dos porcs, un garrí, un cavall i tres gossos. En dos dels casos l'enterrament contenia restes de plàstics, i un d'ells comptava amb un sac que portava la inscripció «Sociedad Anónima Gros» acompanyada de la data de 1949, amb la qual cosa caldria datar l'enterrament com a mínim en la segona meitat del s. xx. D'igual manera, el sediment entre l'esquelet d'un dels porcs, de color fosc i amb clares restes orgàniques, ens faria pensar també en un enterrament recent.

Els treballs es van donar per finalitzats quan es va haver rebaixat uns 30 cm tota la superfície per sota de la fossa més profunda, una alçada en què ja aflorava el substrat geològic en el marge nord de l'hort i a partir de la qual no apareixien noves restes. A la vista dels resultats, cal considerar que la zona degué ser aprofitada com a àrea d'enterrament d'animals, probablement procedents de la casa veïna de la Griera, malgrat que cap dels testimonis entrevistats no ho recorda. Tenint en compte la situació, cal considerar que sigui pel motiu que sigui les restes humanes no es troben a la superfície de l'antic hort. Prospecció geofísica dirigida per Roger Sala (SOT Prospecció Arqueològica); excavació arqueològica dirigida per Àngels Pujol (Iltirta Arqueologia, SL).

Passeig de Sant Joan, 85 (Manlleu). L'enderroc de l'antic edifici dels segles XIX-XX va deixar al descobert una paret realitzada amb còdols. L'avís d'un particular va posar en marxa la realització d'un estudi històric-arqueològic que va permetre identificar aquell tram de mur com una part de l'antiga muralla de Manlleu, tant pel traçat com per la factura del mur. Durant el control arqueològic, a més, es van poder recuperar diversos fragments de ceràmica vidrada d'època moderna entre els quals un fragment de rajola de mostra del segle XVII. Les característiques de la construcció, els materials arqueològics i la ubicació encaixen amb les notícies històriques de la muralla existent i de la intervenció realitzada a la plaça del Grau, 4. Treballs dirigits per Albert Pratdesaba.

Puig Ciutat (Oristà). Durant els mesos d'octubre i novembre es va dur a terme una nova campanya d'excavació al jaciment finançada per la Generalitat de Catalunya. Els treballs en aquesta ocasió es van centrar en l'àmbit 19B de l'edifici 4, la part central d'una àrea porticada oberta cap al carrer, corresponent a la fase romana tardorepublicana. Com s'ha documentat en altres indrets, l'edifici va patir una destrucció violenta a mitjan s. I a. n. e. Els treballs en aquest punt van permetre localitzar nombrosos fragments de carbó que, si bé atenent a les seves

dimensions podrien correspondre a elements estructurals, com pilars o bigues, o bé a mobiliari, es van cremar de manera poc contínua, i no és possible identificar-los amb precisió. A l'extrem nord de l'espai es va localitzar una gran taca de carbó situada damunt del paviment de terra batuda que podria correspondre a algun tipus d'estora, si bé caldrà esperar als resultats de les analítiques actualment en curs per conèixer si aporten més informació.

Els treballs van permetre recuperar diversos objectes com ara una anella de ferro, diversos claus també de ferro i part d'una peça de vaixel·la de ceràmica comuna oxidada. Un cop finalitzada l'excavació de les restes, la part excavada es va museïtzar de manera provisional per tal d'incorporar-la al recorregut de la visita al Parc Arqueològic. Treballs dirigits per Àngels Pujol i Robert Tamba (GIRA, Grup Independent de Recerca en Arqueologia).

Collet de les Moles / Pla dels Ginebres i entorn (Sant Martí d'Albars). Pla dels Ginebres: Treballs centrats en la realització de sondejos i la delimitació d'estructures. Va sortir un tram de camí (lateral de pedres col·locades irregularment que sembla que comunicaria entre camps). L'Ajuntament tenia al cap una via romana.

Collet del Cementiri dels Moros: S'han efectuat diverses intervencions en aquest indret al llarg de 2021 que han aportat informació diversa. Durant la primavera de 2021 es va dur a terme una prospecció superficial amb recollida de materials a la zona, i es va comprovar que es troben dispersos per una superfície de prop de 9 ha i aporten una datació dels segles II-III dC. En paral·lel a la prospecció superficial es va fer una primera prospecció magnètica en una superfície de 1.600 m². Els treballs van permetre identificar diverses estructures constructives juntament amb zones amb notables alteracions magnètiques.

Durant l'agost es va obrir un sondeig de comprovació estratigràfica damunt les restes, tasca que va permetre delimitar fins a cinc àmbits. Com a mínim un d'ells sembla correspondre a un dipòsit. Es van localitzar restes de paviment de *signinum* i estuc en els nivells d'amortització de les estructures. Per les característiques i l'entitat de les restes podrien correspondre a una vil·la romana. Treballs dirigits per Àngels Pujol Camps. Treballs promoguts per l'Ajuntament i finançats pel Servei de Patrimoni Arquitectònic Local (SPAL) de la Diputació de Barcelona.

Infraestructures SAU C-17. Tram Tagamanent – Sant Martí de Centelles (Sant Martí de Centelles). Les obres d'instal·lació de serveis i millores al tram de Tagamanent a Sant Martí de Centelles ha permès la realització d'un seguiment arqueològic del traçat del qual no s'han recuperat elements d'interès arqueològic. Treballs dirigits per Cesc Busquets (Àtics, SL).

Carrer Església, 1 (Tavèrnoles). Amb motiu de l'obertura d'una rasa per als serveis en un tram del carrer s'ha fet un seguiment arqueològic amb altes expectatives perquè es tracta d'una àrea de la sagrera. Val a dir que els resultats han estat molt pobres, amb un sediment format per terres i argiles al·luvials molt netes excepte en l'extrem meridional, on els nivells estaven alterats. En aquest punt, uns antics treballs de serveis havien afectat un enterrament i havien seccionat un esquelet a nivell de túbies. La presència de la tomba amplia la zona funerària,

fins ara coneguda al sud de l'església de Sant Esteve. Treballs dirigits per Antònia Díaz-Carvajal (InSitu SCP).

Camp del mas Saniàs (Torelló). Aquesta intervenció arqueològica es va realitzar per la voluntat de l'Ajuntament de Torelló, a través del Museu de la Torneria i l'Associació d'Estudis Torellonencs, d'intentar localitzar un enterrament d'un soldat republicà que les fonts orals situaven en un dels camps el mas Saniàs, prop de la font. Partint de l'experiència de la troballa i l'estudi corresponent del soldat del Puig, a Torelló, es va descobrir que les cròniques parlaven d'una escaramussa entre soldats republicans i nacionals en aquest indret en la qual els republicans van ser tirotejats. A més s'hi sumava la crònica oral d'una persona que afirmava que cada cop que passava per aquella zona li deien que hi havia un soldat enterrat. L'objectiu era localitzar aquest enterrament per tal de realitzar una excavació i el seu estudi posterior. La intervenció arqueològica va consistir en l'obertura amb mitjans mecànics d'una rasa amb una extensió de 2,4 m d'amplada, 20 m de llargada i 0,8 m de profunditat a la zona del marge del camp que el testimoni havia assenyalat. En aquesta intervenció no es va poder localitzar cap enterrament, i es va documentar un nivell superficial amb un gran paquet de terres argiloses de camp i la roca mare al fons. Treballs dirigits per Albert Pradesaba i Sala.

Serrat de la Cirera (la Torre d'Oristà, Oristà). Segona intervenció en aquest jaciment adscrit a la primera edat del ferro, moment de la «Cultura de Merlès». Aquests treballs arqueològics s'han centrat en l'ampliació de la cala 2, on s'han recuperat restes d'arquitectura formada per una alineació de pedres, retalls i murs fets en tècnica mixta combinada amb arquitectura en terra. El material, principalment ceràmic, s'adscriu principalment a ceràmica a mà amb decoració acanalada, impresa i incisa adscrita al denominat «Grup Merlès». Treballs dirigits per Pau Alberch, Santi Faro i Laura Vicens (GRAMPO-UAB).

Via romana del Congost (Seva, Balenyà, Centelles). Actuació promoguda pels ajuntaments dels diversos municipis amb l'objectiu de delimitar i senyalitzar part de la via romana del Congost. S'han recuperat diversos elements vinculats al traçat de la via. Treballs dirigits per Eduard Sánchez Campoy (Arqueòlegs.cat).

Masia Can Sibiu (Vic). La intervenció va consistir en un seguiment d'obres per a l'ampliació de l'habitatge i l'enderroc d'uns cossos annexos, corresponents a un galliner i a dues granges. Aquesta actuació va estar motivada pel fet que la masia consta dins el catàleg de masies, cases rurals i altres construccions en sòl no urbanitzable del terme municipal de Vic i està situada prop de la via romana de Can Colomer Munmany i del jaciment de la Teuleria de l'Albanell. Durant els treballs només es van documentar les restes d'una fonamentació d'un antic cobert del segle xx. Seguiment dirigit per Anna Morales Isaac.

Carrer Sant Francesc, 55 (Vic). L'actuació va estar motivada per la reforma i l'ampliació de l'habitatge unifamiliar i va consistir en el seguiment de les obres. Aquest domicili es troba situat en un carrer que està catalogat en el POUM com a part del creixement itinerant del municipi de Vic i presenta a la vora un seguit d'habitatges on van sortir evidències arqueològiques, a més de la necròpolis de Can Colomer Munmany. En el transcurs del seguiment es va documentar una fonamentació d'un mur d'una antiga divisió dels patis, que no es va veure

afectada per les obres, i una canalització ceràmica d'evacuació d'aigües, que es va desmuntar. Intervenció dirigida per Anna Morales Isaac.

L'Albergueria (Vic). La intervenció es va desenvolupar al pati triangular situat entre la façana posterior de l'edifici de l'Albergueria i la muralla de la ciutat. L'objectiu era extreure les terres abocades cap al segle XVIII per tal de formalitzar el jardí i recuperar el nivell de circulació de l'antic corredor de la muralla amb la idea de comunicar l'interior de la sala d'exposicions de l'Albergueria i el pati posterior. La intervenció es va dur a terme en dues fases: la primera (l'abril de 2021) va consistir en sondejos al peu dels diferents murs que envoltaven el pati per comprovar la cota i les característiques de la seva fonamentació; la segona, de caràcter extensiu, es va dur a terme entre els mesos de setembre i octubre del mateix any. A nivell general la intervenció va comportar un rebaix general de tot l'espai, d'uns 3 m de potència, que va comportar l'extracció d'un únic estrat de terres que va permetre deixar a la vista la cara interior de la muralla en tota aquesta alçada. També ha quedat visible la continuació de la façana romànica de l'Albergueria, amb la documentació d'algunes finestres medievals, fins a la cota actual de circulació a l'interior de l'edifici. En tot el tram, la muralla està configurada per un parament de pedres petites lligades amb abundant morter de calç que tradicionalment s'ha considerat una reparació de la muralla feta en època moderna (segles XVII-XVIII). Malauradament no s'ha pogut arribar a documentar el parament medieval que en principi hauria d'estar situat en una cota inferior. Treballs dirigits per Josep Maria Vila Carabassa.

Catedral de Sant Pere de Vic (Vic). L'actuació es va dur a terme en dos àmbits diferents. En primer lloc, al costat nord de la nau es van obrir una sèrie de sondejos de petites dimensions en el que havia de ser el traçat de les conduccions per a la calefacció de la capella de Sant Bernat amb l'objectiu de determinar si aquestes afectarien alguna estructura arqueològica. El resultat d'aquesta actuació va ser negatiu, ja que només en un dels sondejos es va identificar la superfície d'arrasament d'un mur pertanyent a la catedral antiga, però que per cota no quedava afectat per la futura instal·lació.

En paral·lel es van dur a terme una sèrie de sondejos al paviment de l'ala occidental del claustre superior i a l'escala que la comunica amb el palau episcopal amb l'objectiu d'identificar evidències sobre l'alçada que havia tingut la galeria en època gòtica. L'actuació va permetre identificar un arc, que es documenta a la paret que separa el claustre del palau episcopal, com la part superior d'un pas antic que comunicava els dos espais. Per sobre d'aquest arc, en el punt on arrenca una paret vista feta de carreus de pedra, se situaria el paviment del primer pis del claustre gòtic. És possible que l'actual *arcosolio* que conté el sarcòfag del pintor Sert correspongui a un segon pas que en aquest cas comunicaria amb el cementiri de Santa Maria. Els sondejos també van permetre localitzar la superfície d'arrasament de la paret, probablement romànica, que separava el claustre del palau episcopal en època gòtica i que va ser retallada a principis del segle XIX per poder traslladar el claustre gòtic, que era més ample, a la seva posició actual, més baixa que l'original. Treballs dirigits per Josep Maria Vila Carabassa.

Carrer Sant Sadurní, 12 (Vic). Els treballs d'adequació d'aquesta finca del carrer Sant Sadurní, centrats en l'obertura d'un forat d'ascensor i el rebaix del pasadís d'entrada, van permetre documentar un nivell de runa vinculat a obres prèvies de la casa. Els resultats es consideren negatius quant a la recuperació de restes arqueològiques d'interès. Treballs dirigits per Jordi Guàrdia Felip.

Rambla de l'Hospital, 30 (Vic). Els treballs han consistit en el seguiment de les obres de rebaix del terreny a la zona del pati posterior de l'edifici, on el projecte d'obres preveu construir dos nivells d'aparcament subterranis. El seguiment s'ha limitat al control dels rebaixos fins a assolir el substrat geològic d'argiles ocre.

Els treballs han resultat negatius des del punt de vista arqueològic, ja que no s'ha localitzat cap nou element d'interès patrimonial. La intervenció ha estat útil, però, per documentar millor una de les estructures localitzades durant la primera fase de l'obra. En concret s'ha pogut avaluar millor una possible fossa sèptica, de la qual no s'havia pogut conèixer la profunditat ja que es trobava reberta de sediment i la inestabilitat de la coberta impedia treballar al seu interior amb seguretat.

Els rebaixos a la resta del pati han permès localitzar dos nivells de sediment orgànic, que podrien correspondre a nivells recents d'hort, així com el substrat geològic, format per una capa superior d'argiles ocre, i una d'inferior de margues grises. S'han documentat també diversos desguassos de PVC, que recollien les aigües residuals dels edificis de la part superior dreta de la Rambla, per agrupar-los primer en una arqueta ubicada al pati en estudi. A partir d'aquell punt les aigües eren conduïdes cap al dipòsit municipal ubicat a la plaça de Can Forcada. Aquesta obra va ser promoguda per l'Ajuntament de Vic a principis del s. XXI. Treballs dirigits per Àngels Pujol Camps.

Rambla de l'Hospital, 46 (Vic). Els treballs d'adequació del nou jutjat de primera instància de Vic han permès la realització d'una intervenció arqueològica que ha aportat resultats negatius. Treballs dirigits per Carles Navarro Barberan (Ager Arqueologia, SL).

Temple romà i castell dels Montcada (Vic). Els treballs de revisió del sistema de baixants de les canalitzacions d'aigua de la teulada de l'església de la Pietat dins el recinte del palau dels Montcada va motivar un seguiment arqueològic que es va centrar en l'obertura de tres sondejos en el punt de contacte dels baixants amb la canalització que discorre paral·lela al mur de l'església de la Pietat. Els sondejos no van afectar estratigrafia arqueològica ja que es van limitar a la retirada del nivell superficial. Treballs dirigits per Anna Bach Gómez.

Carrer de Sant Vicenç, 1 (Vic). La intervenció va estar motivada per la reforma del local comercial. Els treballs de rebaix del subsòl per adequar l'aparador a la normativa d'accessibilitat va destapar els trams de cantonada de dos murs. Un d'ells, orientat de nord-est a sud-oest i de 60 cm d'amplada, conserva 2,30 m de llargada i una alçada de 38 cm. Es basteix de pedres lligades amb llims de color ocre i disposades en *opus spicatum*. A l'extrem sud-oest s'associa a un altre mur de característiques similars amb carreus de pedres organitzades en filades horitzontals. El material associat permet datar els murs en època romana (segles I-II dC). La troballa dissenya uns nous límits de la ciutat en aquest moment. Treballs dirigits per Antònia Díaz-Carvajal (InSitu SCP).

Carrer de la Riera, 28 (Vic). El seguiment arqueològic de les obres de rehabilitació de la finca ha permès el registre d'un tram de mur de pedres d'1,74 cm de llargada, 54 cm d'amplada observable i 40 cm d'alçada conservada. La interpretació i adscripció cronològica de les restes és indeterminada per la manca de troballes ceràmiques i perquè l'estructura està molt poc representada. En tot cas, les seves característiques fan pensar en un origen antic, potser medieval o, fins i tot, anterior. Treballs dirigits per Antònia Díaz-Carvajal (InSitu SCP).

Carrer de Gurb, 95 (Vic). La reforma de la finca va motivar una intervenció arqueològica centrada en l'excavació de dos pous per fonamentar un envà. Els resultats arqueològics han estat negatius perquè no s'ha documentat cap registre estructural o material arqueològic d'interès. Treballs dirigits per Antònia Díaz-Carvajal (InSitu SCP).

Can Canonge (Vic). La masia se situa molt a prop del nucli de Sentfores i té categoria BCIL. La seva rehabilitació ha motivat una intervenció de seguiment arqueològic de les obres i afectacions al subsòl. En tots els sondejos només s'han documentat estrats de terra sense interès arqueològic. Treballs dirigits per Antònia Díaz-Carvajal (InSitu SCP).

Carrer Verdaguier, 9 (Vic). Les obres a la planta baixa de la finca han documentat les restes d'una estructura murària de pedra de 2,85 m de llargada i 2,90 m d'amplada observables amb orientació est-oest. Els plànols antics mostren el lloc travessat per la muralla del Morbo, per bé que la troballa sembla incompatible amb l'antiga clausura. S'estima, per tant, que correspon a una estructura moderna o contemporània possiblement associada a l'antic convent de les monges carmelites de la Presentació o de les Davallades, que des del segle XVII i fins a l'any 1936 ocupava el lloc de la finca afectada per la intervenció. Treballs dirigits per Antònia Díaz-Carvajal (InSitu SCP).

Carrer Montserrat, 1 (Vic). Al solar que ocupava l'antiga fàbrica de perles La Siberiana s'ha realitzat una intervenció arqueològica amb motiu de la construcció d'un nou edifici. Els treballs han consistit en el seguiment arqueològic dels rebaixos en el subsòl, sense que s'hagin documentat restes estructurals ni material arqueològic d'interès. Treballs dirigits per Antònia Díaz-Carvajal (InSitu SCP).

Carrer Sant Francesc, 50 (Vic). L'actuació arqueològica s'ha centrat en la supervisió del rebaix del paviment de circulació per a la renovació dels serveis. La intervenció ha estat negativa perquè no ha documentat restes estructurals o material arqueològic d'interès. Treballs dirigits per Antònia Díaz-Carvajal (InSitu SCP).

Carrer Sant Francesc, 71- 74 (Vic). Les tasques d'arranjament d'aquesta finca van permetre documentar un paviment anterior a la casa. No s'han recuperat més nivells d'interès arqueològic. Treballs dirigits per Ot Ordeig.

Carrer Sant Francesc, 80 (Vic). Treballs d'adequació de la finca centrats en la construcció de serveis. Els resultats arqueològics són negatius. Treballs dirigits per Ot Ordeig.

Carrer Manlleu, 81 (Vic). Les obres d'adequació d'aquesta finca no han aportat nivells estratigràfics d'interès arqueològic. Treballs dirigits per Òscar de Castro (Actium, SL).

Carrer Sant Antoni Maria Claret, 3 (Vic). Els treballs de condicionament d'aquest espai han permès identificar nivells d'interès arqueològic associats a nivells de rebliment i d'ús en època moderna. Treballs dirigits per Òscar de Castro (Actium, SL).

Carrer de Gurb, 98 (Vic). Els treballs de condicionament d'aquesta casa no han permès identificar nivells d'interès arqueològic associats. Treballs realitzats per Òscar de Castro (Actium, SL).

Carrer Dues Soles, 2 (Vic). Els treballs arqueològics en aquest punt no han permès recuperar cap element d'interès arqueològic. Treballs dirigits per Jordi Morera Camprubí (Arqueòlegs.cat).

Carrer Dues Soles, 8 (Vic). Actuació arqueològica centrada en el seguiment d'una rasa de serveis que va donar resultats negatius. Treballs dirigits per Francesca Pullia (Baula Recerca Arqueològica, SL).

Rambla del Passeig, 41 (Vic). La intervenció arqueològica en aquesta finca va consistir en un control del fossat d'un ascensor. La construcció actual és dels anys vuitanta del segle XX i el rebaix realitzat corresponent als nivells constructius de formigó va donar resultats negatius. Jordi Serra Molinos (Abans Serveis Culturals, SL).

Rambla Montcada i plaça Santa Elisabet (Vic). Aquests treballs promoguts per l'Ajuntament de Vic en el marc d'adequació del barri de les Adoberies han permès documentar l'estratigrafia associada a l'accés de la plaça de Santa Elisabet i al creixement de la cota de circulació de la rambla dels Montcada ben emplaçada al segle XIX. Omplert per diversos nivells de rebliment s'ha identificat un tram de l'accés del portal d'època moderna i dos paraments muraris, un d'ells associats a un tram més antic de muralla medieval. Treballs dirigits per Adrià Cubo i Ariadna Vidal (Arqueòlegs.cat).

Carrer Sant Jordi, 62 (Vic). Els treballs d'adequació d'aquesta finca han permès recuperar nivells associats a la seva fase d'ús i construcció. Treballs dirigits per Adrià Cubo i Ariadna Vidal (Arqueòlegs.cat).

Tram superior de muralla de Casa Pratsant Julià (Vic). Intervenció arqueològica consistent en el control de les tasques de restauració de la part superior de la muralla. Aquest és un tram singular ja que correspon als pocs trams de muralla reformats al segle XIX en el context de les Carlinades a la ciutat de Vic. Durant la intervenció es va sanejar la paret tant per l'interior com per l'exterior, es va substituir la pedra malmesa per una d'igual procedència i color i s'hi va donar un acabat de rejuntat de morter de calç amb un to que simula el morter original. Finalment es va aplicar una capa de protector a tot el tram. Treballs dirigits per Albert Pratdesaba Sala.

Muralles. Tram rambla dels Montcada – Casa Bojons (Vic). Els treballs de retirada de coberta vegetal al tram de muralla de la rambla dels Montcada va motivar el seguiment arqueològic de la retirada de vegetació i al mateix temps es va procedir a la restitució dels paraments extrets en el decurs de les 7 cales realitzades en els estudis fets a la muralla el 2018 per Carme Subiranas a petició de l'Ajuntament i amb el suport de la Generalitat de Catalunya. Treballs dirigits per Anna Bach i Laura Valeria Vicens.

Mas la Codineta (Vic). A la masia la Codineta s'ha realitzat una intervenció arqueològica vinculada al projecte de rehabilitació de l'edifici. Els treballs s'han centrat en el seguiment durant l'excavació d'una rasa exterior amb resultats negatius en aflorar la roca natural a poca profunditat. Treballs dirigits per Antònia Díaz-Carvajal (InSitu SCP).

Domus del Pi (Vilanova de Sau). L'actuació a la Domus del Pi es va realitzar en el marc de la incorporació i la senyalització del monument en els diversos senders que gestiona l'Espai Natural Guillerries-Savassona. En aquest cas, es va realitzar un tancament perimetral per tal d'evitar que les persones accedissin dins de l'espai de la fortalesa degut al mal estat de preservació en què es troben les estructures i el perill que suposaria per als visitants. El tancament perimetral va ser aprovat per la Comissió Territorial del Patrimoni Cultural de la Catalunya Central. Els treballs arqueològics van consistir en el control d'instal·lació de la tanca perimetral i dels panells informatius per evitar l'afectació sobre les estructures medievals. En el seu transcurs, tot i que no formava part de la intervenció en si, es va documentar la continuïtat de dos murs que havien aparegut en intervencions anteriors, així com restes del que podria haver estat una zona de teulada amb lloses de pedra a la zona nord, on s'hauria excavat un fossat i on es pensa, com a hipòtesi, que hi hauria hagut l'entrada. Treballs dirigits per Albert Pratdesaba Sala.

Intervencions d'urgència

Són aquelles intervencions que es realitzen quan es descobreixen restes arqueològiques durant la realització d'una obra o actuació en un indret on no hi havia indicis de la seva existència. Aquestes actuacions són finançades per la Generalitat de Catalunya. Enguany no hi ha hagut cap intervenció d'aquest tipus a la comarca d'Osona.

CRÒNICA METEOROLÒGICA DE L'ANY 2021

L'any 2021 ha estat un any càlid i sec

El més destacable del 2021 ha estat la falta de pluja en general, en la majoria dels mesos de l'any. Aquest fet ha estat més acusat sobretot a les zones est i sud de la comarca, que han registrat una mitjana de precipitació per sota de la mitjana climàtica. Cal destacar els observatoris d'Espinelves i Viladrau, en què això no passava des de l'any 1996, i a Centelles i Malla han tingut la precipitació més baixa dels últims quaranta-dos anys. Pel que fa a les temperatures la mitjana ha estat per sobre de la climàtica excepte en els mesos d'abril i novembre. En conjunt ha estat un any càlid i amb màximes que van superar els 40 °C en alguns observatoris.

Gener - fred, neu i vent

Si el gener de l'any passat la borrasca Glòria va ser la protagonista, aquest any ho ha estat la borrasca Filomena, que va deixar fred i neu arreu entre els dies 5 i 11 de gener, sobretot al sud de Catalunya. Hi va haver nevades intenses i generals entre els dies 8 i 10 que també van afectar les comarques d'Osona i el Ripollès, sobretot al Vidranès, al Cabrerès i al Montseny. Es van acumular gruixos de 50 cm a Ciuret, de 38 cm a Cantonigròs, de 25 cm a Viladrau i d'entre 20 i 4 cm a la resta. La nevada va arribar després de vuit dies de temperatures força baixes en general. Del dia 11 al 19 hi va haver un temps més estable i anticiclònic amb boires i inversions tèrmiques destacades. El pas d'un front amb entrada d'aire fred en alçada va deixar ruixats acompanyats de tempesta, sobretot el dia 22 amb cops de vent de 80 km/h. El temps es va mantenir estable la resta del mes.

Febrer - molt càlid

Tot i que tradicionalment el mes de febrer sol ser el mes més fred i sec, enguany no s'ha complert la dita popular. L'entrada d'aire més aviat càlid procedent de la Mediterrània va evitar les entrades d'aire fred procedents d'altres zones. Degut a això va ser un mes excepcionalment càlid pràcticament a tot Osona, que va deixar mínimes tres graus per sobre de la mitjana climàtica. A més, aquesta situació va permetre l'entrada de diversos fronts atlàntics que van repartir la pluja al llarg del mes; els punts on la precipitació va ser més destacable van ser el Vidranès i el Cabrerès. Els últims dies del mes hi va haver un temps anticiclònic, però amb temperatures suaus.

Març - un mes irregular

El temps anticiclònic va marcar el mes de març bloquejant el pas de les pertorbacions atlàntiques. L'arribada de masses d'aire càlid acompanyat de pols en suspensió, a l'inici i en els últims dies del mes, va mantenir la temperatura mitjana normal. Destaca el pas de dues pertorbacions, una entre els dies 5 i 8 i l'altra entre els dies 20 i 23, aquesta acompanyada d'aire fred en alçada i que va deixar ruixats de neu i neu rodona al Montseny i al sud d'Osona, amb 2 cm a Espinelves i als Hostalets de Balenyà.

Abril - fred i plujós

Els dos episodis de fred que vam patir els dies 8 i 9 i sobretot els dies del 17 al 19, juntament amb unes màximes força suaus al llarg del mes, van mantenir una mica per sota la mitjana de temperatures. D'altra banda, la situació anticiclònica del SO d'Europa va provocar el pas de diverses pertorbacions atlàntiques per sobre nostre, que van deixar pluges molt irregulars els primers vint dies del mes. Van ser més generals i quantioses els últims dies del mes, si bé algunes seguien la direcció de sud a sud-oest i duien pols en suspensió, de manera que van deixar pluja de fang. Les quantitats més importants es va localitzar al Vidranès, on es van superar els 100 litres, i a la resta van estar per sobre dels 50 litres.

Maig - una mica de tot

Ruixats, tempestes, calamarsa i anticicló, una mica de cada aquest mes, tal com toca; tot i així, la pluja recollida va quedar per sota del que seria habitual. L'àrea de baixes pressions dels últims dies del mes d'abril ens va afectar fins al dia 1 de maig, amb ruixats generals i generosos. El pas d'un altre front entre els dies 7 i 14 va portar ruixats i tempestes, localment fortes i amb calamarsa la nit del 9 al 10. El temps va ser anticiclònic entre els dies 15 i 27, amb inversió tèrmica i unes temperatures màximes fregant els 30 °C. Els últims dies del mes el pas d'un altre front va deixar ruixats irregulars i localment amb tempesta, sobretot el dia 30. Cal destacar la poca presència de boires.

Juny - càlid i tempestuós

Les entrades d'aire fred combinades amb unes temperatures màximes que ja superaven els 33 °C van fer créixer nuvolades d'evolució i van deixar ruixats i tempestes localment fortes i amb calamarsa. Cal destacar fins a cinc episodis de tempestes, sobretot els dies 6, 9, 11 i 20, si bé van ser fenòmens locals amb pluja molt irregular. Pel que fa a la pluja acumulada del mes va quedar per sota de la mitjana climàtica.

Quant a les temperatures, les mínimes es van registrar els primers dies del mes i les màximes, la segona quinzena, quan van superar els 33 °C; la temperatura mitjana va ser de 15,5 °C, pràcticament clavada a la mitjana climàtica.

Juliol - càlid i sec

El més destacat del mes de juliol van ser les temperatures màximes, les més altes de les quals van superar els 36 i els 38 °C, registrades sobretot durant la segona quinzena. Una pertorbació situada a les illes britàniques va ser la responsable de la persistència de l'arribada d'aire càlid del sud-oest al llarg del mes, i va deixar la mitjana del juliol mig grau per sobre de la climàtica. Pel que fa a les precipitacions, les entrades d'aire fred en alçada van deixar ruixats febles i amb tempesta els dies 6 i 7 i els dies 11, 12 i 14. Cal destacar l'últim dia del mes, amb ruixats generals i irregulars acompanyats de tempesta sobretot al Vidranès, al Cabrerès i a l'oest d'Osona, que van acumular la major part de la precipitació del mes.

Agost - càlid i amb tempestes irregulars

El mes va començar amb un anticicló potent al sud-oest d'Europa que va fer que la zona mediterrània quedés sota els efectes de les baixes pressions, que van provocar ruixats i tempestes localment fortes. Les més destacades van ser l'últim dia del mes sobretot al Vidranès (es van superar els 60 litres a Ciuret) i també a Cantonigròs, amb 31 litres caiguts en poca estona. Pel que fa a les temperatures de l'11 al 15 d'agost, Catalunya va quedar afectada per una massa d'aire molt càlid provinent del nord d'Àfrica que va provocar una de les onades de calor més intenses dels últims anys en un mes d'agost, amb temperatures superiors als

40 °C, amb rècords a la majoria dels observatoris. Cal destacar el cas de la ciutat de Vic, amb la segona temperatura màxima registrada més alta des de l'any 1950, que va deixar la mitjana 1,5 °C per sobre de la climàtica.

Setembre - tempestes localment fortes

La principal activitat tempestuosa va ser durant els primers deu dies, amb una depressió situada sobre la península Ibèrica i el bloqueig de l'anticicló posat al nord d'Europa, que va afavorir un flux d'aire càlid del sud-oest que va provocar un episodi de calor entre els dies 5 i 6. També es va inestabilitzar el temps en general arreu de Catalunya, amb tempestes localment fortes i acompanyades de calamarsa i pedra. Cal destacar les tempestes del dia 10 a la plana de Vic, amb 62 litres a Taradell o 59,4 a Vic, caiguts en poca estona. Pel que fa a la pluja acumulada del mes, les quantitats més importants es van registrar al Lluçanès, amb 147,5 litres a Olost i 118,4 a Prats de Lluçanès. Entre el dia 15 i el 20 hi va haver alguns ruixats locals. La resta del mes va dominar l'anticicló, amb temperatures força suaus. Tot i això, la mitjana va ser 1,5 °C per sobre del que tocava.

Octubre - càlid, sec i anticiclònic

Va ser un mes amb dos episodis de pluja, el primer els dies 3 i 4 i el segon des del dia 28 fins al 31. La resta del mes va dominar l'anticicló, amb alguns bancs de boira matinals. Les temperatures, com en la majoria dels mesos de l'any, van ser càlides a bona part de la comarca, amb una mitjana 1,5 °C per sobre de la climàtica. La suavitat de les temperatures diürnes va ser deguda a la persistència de l'anticicló, amb temperatures molt suaus a les hores centrals del dia i fredes a les nits i matinades. Pel que fa a precipitacions, el pas d'un front fred els dies 3 i 4 va deixar quantitats irregulars de pluja arreu de la comarca i una primera enfarinada al Pirineu. La resta de precipitació es va registrar els últims dies del mes, novament amb ruixats irregulars i poca aigua acumulada durant el mes.

Novembre - fred i plujós

Tot i que vam començar el novembre amb temperatures altes, registrant la màxima més alta del mes el dia 1, a partir del dia 2 la situació de l'anticicló atlàntic, desplaçat al nord de la seva posició, va provocar l'entrada de vent del nord en general a tot arreu, amb diversos episodis de fred al llarg del mes, sobretot entre els dies 5 i 9 i del 26 al 29. Degut a aquesta situació, la mitjana del mes va quedar lleugerament per sota de la climàtica. Aquesta situació va ser deguda a les pertorbacions fredes que van afectar tot Catalunya. Pel que fa a les precipitacions van ser força generoses, i destaquen els ruixats dels dies 10, 11 i 12 i el pas d'una pertorbació la segona quinzena, que també va deixar alguns ruixats, més febles. Però va ser sobretot els últims dies del mes quan hi va haver novament ruixats i tempestes que van deixar la major part de la pluja del mes, amb una entrada d'aire fred que va provocar una bona nevada al Pirineu i una enfarinada al Montseny.

Desembre - anticicló càlid excepcional

El temps estable i anticiclònic va ser el principal protagonista del mes de desembre. Un anticicló emergit del nord d'Àfrica, excepcionalment càlid i persistent, va provocar un increment de la temperatura molt per sobre del que tocava als punts més alts, fet que va afavorir les inversions tèrmiques a les fondalades de les planes, amb glaçades i boires espesses. Cal destacar el contrast tèrmic important que es va produir entre els punts més alts i les fondalades. La mitjana del mes de desembre, com en la majoria de mesos de l'any, va estar un altre cop per sobre de l'habitual. Pel que fa a la pluja, va ser el mes més sec de l'any, i només hi va haver el pas d'un parell de perturbacions atlàntiques desgastades que van deixar alguns plugims.

Coordinen:

Anna Jiménez, Manel Dot, Edu Voltas i Bernat Codina

Agrupació Meteorològica d'Osona

<http://www.meteosona.com>

El temps a Osona any 2021

Observatoris	Dies de precipitació	Litres per metre quadrat								Dies de boira	Graus centígrads						Mitjana anual	Dies sota zero
		Pluja		Dia més plujós		Mes més plujós		Mes més sec			Dia més fred			Dia més calid				
		Total	Dia	Mes	Litres	Mes	Litres	Mes	Litres		Dia	Mes	Graus	Dia	Mes	Graus		
Cantonigròs	82	741,0	11	nov.	54,0	nov.	140,0	des.	2	0	0	gener	0,0	0	agost	0,0	0	0
Centelles	53	310,7	18	març	27,0	abril	58,7	des.	0,5	34	6	gener	-6,8	12	agost	39,3	13,86	40
Espinelves	86	505,0	23	nov.	38,6	nov.	115,2	des.	4,2	0	6	gener	-7,7	14	agost	38,9	11,61	60
Folgueroles	86	520,1	10	set.	32,0	nov.	84,8	des.	6,6	49	6	gener	-6,4	22	juliol	35,8	13,82	39
Gurb	96	410,6	23	nov.	24,5	abril	69,1	des.	1,2	41	6	gener	-7,0	13	agost	41,0	14,62	58
Hostalets de Balenyà	67	390,3	4	octubre	24,5	abril	66,8	des.	2,5	53	6	gener	-6,4	13	agost	38,4	13,38	38
L'Esquirol	92	561,6	11	nov.	46,2	nov.	126,4	des.	3	0	6	gener	-7,7	12	agost	38,4	12,29	53
La Gleva	66	446,1	30	maig	22,2	set.	68,8	des.	0,8	0	6	gener	-5,7	14	agost	40,9	13,60	44
Santa M. de Besora	93	736,4	31	agost	43,2	agost	123,6	des.	3	0	12	gener	-5,1	14	agost	38,7	12,67	29
Malla (Torrellebrera)	68	582,3	23	nov.	45,5	nov.	148,7	des.	0	0	12	gener	-7,2	14	agost	38,8	12,32	35
Manlleu	77	414,4	23	nov.	38,2	nov.	78,4	des.	2,4	75	6	gener	-7,2	12	agost	39,9	13,20	51
Muntanyola	72	436,2	30	abril	37,4	abril	86,6	des.	1,4	0	11	gener	-6,2	13	agost	35,1	11,99	27
Olost de Lluçanès	111	546,7	4	set.	33,1	set.	157,5	des.	1,5	42	6	gener	-9,2	14	agost	41,0	13,06	84
Oristà	107	439,4	9	set.	40,0	set.	103,0	des.	1	0	8	gener	-8,0	14	agost	41,5	-	85
Prats de Lluçanès	114	520,6	6	set.	30,3	set.	118,4	des.	2,1	43	6	gener	-7,8	14	agost	39,3	13,12	59
Roda	92	458,8	23	nov.	35,0	abril	77,4	des.	1,8	103	6	gener	-7,7	12	agost	40,7	13,41	58
Rupit	96	624,8	16	set.	41,6	nov.	124,4	des.	5,2	0	6	gener	-9,4	14	agost	35,8	10,73	78
Sentfores (La Guixa)	105	457,8	10	set.	54,5	set.	89,2	des.	1	75	6	gener	-8,7	13	agost	41,4	13,58	70
Sant Boi de Lluçanès	98	772,4	31	juliol	39,6	juny	124,8	des.	2,4	0	6	gener	-5,2	14	agost	38,4	12,95	37
Santa Eulàlia de Riuprimer	67	485,4	10	set.	38,6	set.	85,8	des.	0,6	0	6	gener	-7,3	14	agost	39,2	12,39	50
Sant Hipòlit de Voltregà	105	435,4	23	nov.	22,0	set.	61,2	des.	2,3	0	13	gener	-4,5	14	agost	40,5	14,53	52
Sant Julià de Vilatorrada	75	501,2	10	set.	34,4	nov.	76,6	des.	3,4	0	6	gener	-7,8	12	agost	38,6	12,72	59
Sant Pere de Torelló	86	564,7	23	agost	39,0	agost	88,7	des.	1,4	0	6	gener	-7,3	14	agost	40,4	13,43	48
Taradell	73	450,2	10	set.	62,4	set.	93,8	des.	4	0	6	gener	-7,2	12	agost	38,9	13,17	45
Tavernoles	73	510,7	10	set.	35,2	juny	79,6	des.	1,8	0	6	gener	-6,8	17	agost	38,2	13,14	48
Torelló	74	409,4	5	set.	21,4	set.	76,8	des.	1,4	0	6	gener	-7,4	14	agost	40,2	12,94	34
Vic	105	497,9	10	set.	59,4	set.	95,1	des.	0,8	73	6	gener	-7,9	12	agost	40,2	13,78	62
Vidrà	128	870,6	31	agost	56,2	nov.	142,4	des.	4,4	0	6	gener	-5,3	14	agost	36,5	11,97	34
Viladrau	85	588,8	23	nov.	55,2	nov.	130,4	des.	3,2	0	6	gener	-7,2	14	agost	37,9	12,13	46
Calldetenes	79	513,6	10	set.	67,0	set.	103,2	des.	3,8	0	6	gener	-7,3	12	agost	38,3	12,76	57
Bellmunt	93	534,3	24	agost	35,6	agost	110,2	des.	3,8	0	4	gener	-5,5	14	agost	33,8	10,28	46
Collsuspina	74	397,4	30	abril	34,0	abril	81,2	des.	2	0	6	gener	-8,6	12	agost	36,6	11,62	67
El Brull	68	493,9	23	nov.	44,8	nov.	128,8	des.	1,2	0	6	gener	-2,7	14	agost	35,3	13,79	7
Ciuret (Vidrà)	99	875,6	31	agost	62,0	nov.	148,4	des.	3,5	0	0			0			-	
Sau	89	479,8	11	nov.	34,2	nov.	99,2	des.	4,4	0	6	gener	-4,6	14	agost	40,4	14,01	34
Tavertet	72	503,9	23	nov.	31,8	nov.	99,6	agost	11,4	0	6	gener	-5,6	12	agost	36,3	12,31	29
Santa Eugènia de Berga	66	365,4	10	set.	39,8	set.	59,4	des.	3	0	6	gener	-8,3	12	agost	38,1	12,61	64
Sant Vicenç de Torelló	80	492,6	1	maig	27,2	maig	80,8	des.	2,6	0	6	gener	-7,1	14	agost	42,4	13,31	58
Vilanova de Sau	71	443,5	23	nov.	29,0	nov.	75,0	des.	1	0	0			0			-	

Coordinen: Anna Jiménez, Manel Dot, Edu Voltas i Bernat Codina (www.meteosona.com)

